

YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen tiivistelmä

Seuraavassa sopimusartiklat on esitetty lyhennetyssä muodossa:

1. artikla: Jokainen alle 18-vuotias on lapsi.
2. artikla: Lapsen oikeudet kuuluvat jokaiselle lapselle. Lasta ei saa syrjiä hänen tai hänen vanhempiansa ulkonäön, alkuperän, mielipiteiden tai muiden ominaisuuksien vuoksi.
3. artikla: Lasta koskevista päätöksistä on aina ensisijaisesti harkittava lapsen etu.
4. artikla: Valtion on toteutettava Lapsen oikeuksien sopimuksen määräämät oikeudet.
5. artikla: Valtion on kunnioitettava vanhempien tai muiden lapsen huoltajien vastuuta, oikeuksia ja velvollisuuksia lapsen kasvatuksessa.
6. artikla: Jokaisella lapsella on oikeus elämään. Valtion on taattava mahdollisimman hyvät edellytykset lapsen henkiinjäämiselle ja kehitykselle.
7. artikla: Jokainen lapsi on rekisteröitävä heti syntymän jälkeen. Syntyneellä lapsella on oikeus nimeen ja kansalaisuuteen.
8. artikla: Lapsella on oikeus säilyttää henkilöllisyytensä, kansalaisuutensa, nimensä ja sukulaissuhteensa.
9. artikla: Jokaisen lapsen pitää saada elää yhdessä vanhempiensa ja perheensä kanssa, jos hänellä on hyvä olla heidän kanssaan.
10. artikla: Jos lapsi ja hänen vanhempansa joutuvat eri valtioihin, on valtion velvollisuus käsitellä hakemus perheenyhdistämiseksi myönteisesti ja viivyttämättä.
11. artikla: Valtioiden on estettävä lasten sieppaaminen.
12. artikla: Lapsella on oikeus ilmaista mielipiteensä kaikissa itseään koskevista asioista, ja ne on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.
13. artikla: Lapsella on oikeus ilmaista mielipiteensä, kunhan ne eivät loukkaa muiden oikeuksia. Lapsella on oikeus saada tietoa.
14. artikla: Lapsella on oikeus ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapauteen.
15. artikla: Lapsella on oikeus järjestäytyä ja toimia yhdistyksissä.
16. artikla: Lapsella on oikeus yksityisyyteen, kotirauhaan ja kirjesalaisuuteen. Hänen kunniaansa tai mainettaan ei saa halventaa.
17. artikla: Lapsella on oikeus saada tietoa esimerkiksi television, radion ja lehtien välityksellä.
18. artikla: Valtion on tuettava vanhempia lapsen kasvatuksessa.
19. artikla: Lasta on suojeltava kaikelta väkivallalta, välinpitämättömältä kohtelulta ja hyväksikäytöltä.
20. artikla: Lapsella, joka ei voi elää perheensä kanssa, on oikeus saada valtiolta erityistä suojelua ja tukea. Tällöin on kiinnitettävä huomiota lapsen kasvatuksen jatkuvuuteen sekä lapsen etniseen, uskonnolliseen ja kielelliseen taustaan.
21. artikla: Lapsi voidaan adoptoida, mutta vain jos se on lapsen kannalta paras vaihtoehto.
22. artikla: Valtion tulee suojella pakolaislapsia ja huolehtia heidän tässä sopimuksessakin lueteltujen oikeuksiensa toteutumisesta.
23. artikla: Vammaisen lapsen erityistarpeet tulee huomioida ja hänen tulee saada nauttia täysipainoisesta ja hyvästä elämästä.

24. artikla: Lapsella on oikeus elää mahdollisimman terveenä ja saada tarvittaessa hoitoa.
25. artikla: Kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen hoito ja sijoituksen perusteet tulee tarkistaa ajoittain.
26. artikla: Lapsella on oikeus sosiaaliturvaan.
27. artikla: Lapsella on oikeus hänen ruumiillisen, henkisen, hengellisen, moraalisen ja sosiaalisen kehityksensä kannalta riittävään elintasoon.
28. artikla: Lapsella on oikeus käydä ilmaiseksi peruskoulua. Valtion on edistettävä toisen asteen koulutusta ja opinto-ohjausta sekä ehkäistävä koulunkäynnin keskeyttämistä.
29. artikla: Koulutuksen tulee pyrkiä kehittämään lapsen kasvua täyteen mittaansa. Koulutuksen tulee edistää ihmisoikeuksien, lapsen vanhempien sekä oman ja muiden kulttuurien kunnioittamista.
30. artikla: Vähemmistöryhmään tai alkuperäiskansaansa kuuluvalla lapsella on oikeus omaan kulttuuriin, uskontoon ja kieleen.
31. artikla: Lapsella on oikeus lepoon, leikkiin ja vapaa-aikaan sekä taide- ja kulttuurielämään.
32. artikla: Lapsella ei saa teettää työtä, joka haittaa hänen opintojaan tai vahingoittaa hänen terveyttään tai kehitystään.
33. artikla: Lasta on suojeltava huumeilta.
34. artikla: Lasta on suojeltava kaikelta seksuaaliselta hyväksikäytöltä.
35. artikla: Valtioiden on estettävä lapsikauppa.
36. artikla: Lasta on suojeltava kaikelta hyväksikäytöltä.
37. artikla: Lasta ei saa kiduttaa eikä rangaista julmalla tai halventavalla tavalla. Jos lapsi joutuu vankilaan, häntä pitää kohdella inhimillisesti ja hänen ikänsä pitää huomioida.
38. artikla: Alle 18-vuotiasta ei saa värvätä armeijaan eikä hän saa osallistua sodankäyntiin. Aseellisissa selkkauksissa on suojeltava lapsia.
39. artikla: Väärinkäytösten uhriksi joutunutta lasta on autettava toipumaan, ja hänen sopeutumistaan yhteiskuntaan on edistettävä.
40. artikla: Lakia rikkonutta tai siitä epäiltyä lasta on kohdeltava hänen ihmisarvoaan kunnioittaen ja hänen ikänsä huomioon ottaen.
41. artikla: Jos valtion omat lait turvaavat lapselle paremmat oikeudet kuin tämä sopimus, niitä on noudatettava.
42. artikla: Valtioiden pitää huolehtia, että kaikki kansalaiset tuntevat lapsen oikeudet.
43. artikla: Tämän sopimuksen noudattamista valvoo YK:n lapsen oikeuksien komitea.
- 44.–45. artikla: Valtiot raportoivat säännöllisesti, miten sopimusta noudatetaan.
- 46.–54. artikla: Nämä artiklat ovat päätöksiä sopimuksen voimassaolosta.